

Tutustutaan vieraaseen kulttuuriin askarrellen

Voit valita kolmesta tehtävästä itsellesi mieluisimman!

1. Guatemalan Muñeca quitapena eli huoli-nukke

Tarvikkeet: ulkoa kerättyjä pieniä risuja, langanpätkiä ja pieniä kangastilkkuja

Huoli-nuket (englanniksi worry dolls ja espanjaksi Muñeca quitapena) ovat pieniä, käsintehtyjä nukkeja, jotka ovat peräisin Guatemalasta. Etelä-amerikkalaiset lapset kertovat huolensa näille pienille nukkeille ja asettavat ne tyynynsä alle mennessään nukkumaan illalla. Yön aikana nuket lahjoittavat nukkujille viisautensa ja ymmärryksensä huolien poistamiseksi.

Huoli-nuken tarina on peräisin mayojen legendasta. Muñeca quitapenan alkuperä viittaa mayojen prinsessaan nimeltä Ixmucane. Prinsessa sai erityisen lahjan aurinkojumalalta, jonka avulla hän pystyi ratkaisemaan kaikki ongelmat, joista ihminen voi huolehtia. Huoli-nukke edustaa prinsessaa ja hänen viisauttaan.

Perinteiset nuket tehdään luonnosta kerätystä puutikuista, luonnonväreillä värjytyistä langoista ja ylijääneistä kangastilkuista. Valmistaminen aloitetaan luonnosta, josta kerätään vartalon rangoiksi sopivia pieniä risuja. Haarautuvasta oksanpalasesta saa nukelle samalla kätet ja jalat, mutta raajat voi kiinnittää myös erikseen. Nuken pääksi voi käyttää puista tai taikataikinasta muovailtua helmeä tai piirtää kasvot suoraan tikkuun. Vaatteiksi pyöritellään nuken ympärille kangasta ja lankoja.

2. Inuiittiheimojen Inunnguaq-hahmo lähiluontoon

Tarvikkeet: Litteitä kiviä, tiilen palasia tai muita lähiympäristöstä löytyviä lohkareita

Inuksuk on arktisen alueen alkuperäiskansojen luoma kivistä ja lohkareista kasattu hahmo, joka on rakennettu kommunikoimaan ihmisten kanssa.

Inuksukeja on jo tuhansien vuosien ajan sijoitettu ympäri arktista maisemaa inuiittien viestinviejiksi. Niitä on käytetty muun muassa metsästys- ja navigointivälineinä, koordinoitipisteinä ja viestikeskuksina, jotka voivat esimerkiksi kertoa paikoista, joista on löytynyt ruokaa. Tiedetyt inuksukien kaltaiset hahmot ovat kunnioituksen kohteita, jotka merkitsevät sellaisia maisemia, jotka muistuttavat selviytymistaitoja omaavista inuiittimestareista.

Inuiitit rakentavat myös kivihahmoja, joita kutsutaan inunnguaqiksi, mikä tarkoittaa "ihmisen kaltaisuutta". Tätä tuttua kivistä, jossa on pää, vartalo, jalat ja käsivarret, kutsutaan usein virheellisesti inuksukiksi. Ero on kuitenkin siinä, että inunnguaqeilla ei ole käytännöllistä tarkoitusta vaan ne ovat vain koristeita.

Inunnguaq rakennetaan melko samankokoisista kivistä, joita tarvitaan vähintään viisi kappaletta.

Ensin kasataan vierekkäin kaksi jalkaa, sitten yhdistetään jalat leveämmällä palasella ja rakennetaan päälle vartalo, kädet ja pää. Jokainen palanen asetetaan rauhallisesti, painopisteitä tutkien ja tasapainoa etsien. Erilaisia malleja löytyy Googlen kuvahaun avulla.

3. Afrikan heimojen naamiot

Tarvikkeet: taikataikinaa, perunajauholiimaa, maustemaaleja ja luonnosta kerättyjä pieniä koristeita esim. kiviä, simpukoita, kaarnaa jne. Ohjeet esittelyn alla

Afrikkalaisissa heimoissa käytetään luonnonmateriaaleista valmistettuja naamioita viestinvälityksessä. Suurella osalla afrikkalaisista alkuperäiskansoista ei ole laajaa kirjallista kulttuuria vaan oppeja ja perinteitä siirretään sukupolvelta toiselle suullisena tietona ja taiteiden muodossa. Esimerkiksi naamioituna esitetty tanssi voi olla opetustuokio oikeasta ja väärästä.

Norsunluurannikon Senefou-heimolaiset veistävät naamioihin puoliksi suljetut silmät ja suun lähelle vedetyt viivat edustamaan rauhaa. Tällaisia naamioita käytetään kuvaamaan itsesäättelyn ja kärsivällisyyden hyveitä. Sierra Leonen temppeli käyttää naamioita, joissa pienet silmät ja suu edustavat nöyryyttä ja empaattisuutta. Kuvioilla veistetyt pullistuneet otsat symboloivat viisautta. Gabonissa naamareihin muotoillaan vahvat leuat ja suut, jotka näyttävät ankarilta ja muistuttavat kuuliaisuudesta. Kulmakarvat kaareutuvat nenän muodostamiseksi ja kuvaavat vahvaa henkilöä.

Naamioiden erilaisilla kasvojen piirteillä ja ilmeillä viestitään asioista, joita pidetään arvossa tai asioista, joita ei hyväksytä heimossa. Voit tehdä naamion haluamastasi ilmeestä ja korostaa siinä niitä piirteitä, jotka kyseisessä ilmeessä ovat mielestäsi tärkeitä. Naamion voi koristella maustemaaleilla maalaamalla ja lähiluonnosta löytyneillä materiaaleilla, mutta muista jokamiehen oikeudet kerätessäsi luonnonmateriaaleja.

Taikataikinan ohje

2 dl vehnä jauhoja (myös muut jauhot käyvät!)

1 dl suolaa

1 dl vettä

2 tl eli 10 ml ruokaöljyä

Sekoita aineet yhteen ja vaivaa käsin massaksi. Jos massa tuntuu tahmealta, lisää hiukan jauhoja.

Jos massa murenee tosi helposti, lisää tilkka vettä.

Muovaile litteitä koristeita, jotta ne eivät litisty paistossa. Koristeet voi kuivattaa huoneenlämmössä (n. viikko) tai uunissa 100 asteessa noin yhden tunnin ajan.

Perunajauholiima

1 osaa perunajauhoja (10 ml)

2 osaa vettä (20 ml)

Sekoita ainekset yhteen tasaiseksi. Kuumenna seosta kattilassa tai mikrossa, kunnes se paksunee. Mikrossa 10 s. kerrallaan, joka välissä sekoittaen. Sekoita paksuntamisen jälkeen tasaiseksi ja säilö kannelliseen lasipurkkiin. Levitä liimaa siveltimellä.

Maustemaalit

Värillisiä jauhemaisia mausteita esim. paprikamaustetta, kurkumaa, jauhettuja yrttejä

Vettä

Sekoita mausteiden joukkoon tilkka vettä ja käytä kuin vesivärejä.

